



Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 08/2021 van 5 februari 2021

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van rundertuberculose (CO-A-2020-142)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer David Clarinval, minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing ontvangen op 30/11/2020; Gelet op de bijkomende toelichting ontvangen op 18/12/2020 en op 8/01/2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 5 februari 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing (hierna de aanvrager), verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande artikel 9, §3 van een ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de bestrijding van rundertuberculose* (hierna het ontwerp).

Context

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp moet het KB van 17 oktober 2002 *betreffende de bestrijding van rundertuberculose* vervangen. De herwerkte regeling houdt een actualisering¹ in van het monitorings- en bestrijdingsprogramma tegen rundertuberculose.
3. De aanvrager verzoekt om advies van de Autoriteit omtrent artikel 9, §3 van het ontwerp dat stipuleert:
"Een laboratorium dat monsters ontvangt voor onderzoek in het kader van dit besluit, kan beschikken over de relevante informatie uit SANITEL die betrekking heeft op de runderen en de beslagen waartoe de runderen behoren en waarvan monsters worden ontvangen en, voor elke beslag, de gegevens van de betrokken verantwoordelijke en bedrijfsdierenarts. Het Agentschap stelt deze informatie uit SANITEL beschikbaar aan elk erkend laboratorium dat erom vraagt."
4. SANITEL is het gecomputeriseerde gegevensbestand van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (hierna FAVV) voor de identificatie en registratie van de dieren, van de bedrijven, inrichtingen en installaties waar dieren worden gehouden, alsook van de houders en verantwoordelijken.²
 Het SANITEL-gegevensbestand is dus voor het FAVV de tool om de ziektestatus van elk bedrijf voor o.a. rundertuberculose te beheren.
5. De verplichting tot registratie in SANITEL is vastgelegd in het KB van 23 maart 2011 *tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen* en vloeit voort uit artikel 5 van de Verordening (EG) nr. 1760/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juli 2000 *tot vaststelling van een identificatie- en registratieverplichting voor runderen en inzake de etikettering van rundvlees en rundvleesproducten en tot intrekking*

¹ Aangezien België sinds 2003 door de Europese Commissie erkend is als officieel vrij van rundertuberculose, stemt de huidige regelgeving (het KB van 17 oktober 2002 *betreffende de bestrijding van rundertuberculose*) niet meer overeen met de wetenschappelijke en praktische realiteit. (zie Beschikking 2003/467/EG van de Commissie van 23 juni 2003 *houdende erkenning van bepaalde lidstaten en delen van lidstaten als officieel tuberculosevrij, officieel brucellosevrij en officieel vrij van enzoötische bovine leukose ten aanzien van de rundveebeslagen*)

² Zie artikel 1, 27°, van het KB van 23 maart 2011 *tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen*.

van Verordening (EG) nr. 820/97 van de Raad (hierna Verordening (EG) nr. 1760/2000), dat bepaalt:

"De bevoegde autoriteit van de lidstaten zet een gecomputeriseerd gegevensbestand op overeenkomstig de artikelen 14 en 18 van Richtlijn 64/432/EEG.³

Artikel 14 van deze Richtlijn 64/432/EEG bepaalt o.m.:

"1. De bevoegde autoriteit van een lidstaat kan een systeem van netwerken van toezicht invoeren. Het netwerk van toezicht moet ten minste bestaan uit:

- de beslagen*
- de eigenaar van het bedrijf of iedere natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor het bedrijf;*
- de erkende dierenarts of de voor het bedrijf verantwoordelijke officiële dierenarts;*
- de officiële veterinaire dienst van de lidstaat;*
- de officiële veterinaire diagnoselaboratoria of ieder door de bevoegde autoriteit erkend laboratorium;*
- een gecomputeriseerd gegevensbestand.*

(...)

2. Het netwerk van toezicht heeft als voornaamste doelstellingen de officiële kwalificatie van de bedrijven, de handhaving van deze kwalificatie door regelmatige inspecties, de verzameling van epidemiologische gegevens en het toezicht op ziekten teneinde de naleving van alle voorschriften van deze richtlijn of van iedere andere relevante richtlijn inzake veterinaire voorschriften te garanderen. (...)

3. De bevoegde autoriteit ziet erop toe dat de in lid 2 bedoelde verplichtingen ten minste het volgende omvatten:

a. de eigenaar van of de verantwoordelijke voor het bedrijf moet:

i) zich door middel van een contract of een rechtshandeling verzekeren van de diensten van een door de bevoegde autoriteit erkende dierenarts;

(...)

b. de erkende dierenarts staat onder het toezicht van de bevoegde autoriteit en moet aan de volgende eisen voldoen. (...)

c. het gecomputeriseerde gegevensbestand dient minimaal de onderstaande informatie te behelzen:

i) voor elke dier: (...)

ii) voor elk bedrijf:

- een identificatienummer dat –behalve uit de landencode- uit een code bestaat van niet meer dan twaalf karakters;*
- naam en adres van de houder.*

³ Richtlijn van de Raad van 26 juni 1964 inzake veterinaire voorschriften op het gebied van het intracommunautaire handelsverkeer in runderen en varkens.

(...)

Deze gegevens worden bewaard in de gegevensbank totdat er drie opeenvolgende jaren zijn verstreken na de dood van het rund of, voor varkens, totdat er drie opeenvolgende jaren zijn verstreken na het opslaan van de gegevens."

6. Met Verordening (EU) 2016/429 van 9 maart 2016 *betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid („diergezondheidswetgeving“)* (hierna Verordening (EU) 2016/429) worden een heel aantal bepalingen inzake diergezondheid herzien, maar de registratieplicht van runderen en hun verantwoordelijken/exploitanten in het kader van de bestrijding van o.a. rundertuberculose blijft overeind (inzonderheid in de artikelen 84⁴ en 109⁵ van deze Verordening (EU) 2016/429).
7. Ingevolge artikelen 4 en 5 van de wet van 4 februari 2000 *houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen* heeft het FAVV als doel "de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van het voedsel teneinde de gezondheid van de consumenten te bescherming" en is het (o.m.) bevoegd voor:
 - "de controle, het onderzoek en de keuring van de voedselproducten en hun grondstoffen in alle stadia van de voedselketen, en dit in het belang van de volksgezondheid"
 - "de diergezondheidswet van 24 maart 1987"

⁴ Artikel 84 van Verordening (EU) 2016/429 stipuleert (o.a.):

"1. Exploitanten van inrichtingen waar landdieren worden gehouden of waar levende producten worden gewonnen, geproduceerd, behandeld of opgeslagen, moeten met het oog op de registratie van hun inrichten overeenkomstig artikel 93, alvorens zij die activiteiten aanvangen:

- a) *de bevoegde autoriteit in kennis stellen van alle soortgelijke inrichtingen waarvoor zij verantwoordelijk zijn;*
- b) *de bevoegde autoriteit gegevens verstrekken over:*
 - i) *de naam en het adres van de betrokken exploitant;*
 - ii) *de locatie van de inrichting en ene beschrijving van de voorzieningen ervan;*
 - iii) *de categorieën, soorten en aantallen of hoeveelheden van de gehouden landdieren of levende producten die zij voornemens zijn te houden in de inrichting en de capaciteit van de inrichting;*
 - iv) *het soort inrichting en*
 - v) *andere aspecten van de inrichting die relevant zijn voor het bepalen van het risico dat ermee verbonden is.*

(...)"

⁵ Artikel 109 van Verordening (EU) 2016/429 stipuleert (o.a.) :

"1. De lidstaten zetten een geautomatiseerd gegevensbestand op, en houden het bij, voor het opslaan van ten minste :

- a) *Volgende gegevens in verband met gehouden dieren die tot een rundersoort behoren:*
 - i) *hun individuele identificatie*
 - ii) *de inrichtingen waar zij worden gehouden;*
 - iii) *hun verplaatsingen van een naar die inrichtingen;*

(...)"

8. Ingevolge deze Dierengezondheidswet van 24 maart 1987 kan de Koning:
 - *"alle maatregelen treffen met het doel de dierenziekten te bestrijden, uit te roeien en hun verspreiding en het in of uit het land brengen ervan verhinderen"* (zie artikel 8, 1°);
 - *"de voorwaarden bepalen waaraan houders, vervoerders, handelaars, bewerkers en verwerkers van dieren en dierlijke producten (en dierlijke bijproducten) moeten voldoen met het oog op het voorkomen en bestrijden van dierenziekten (...)"* (zie artikel 18bis).
9. Het is binnen dit reglementair kader dat het voor advies voorgelegde artikel 9, §3, van het ontwerp moet worden gelezen.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

a. Voorafgaande opmerkingen

10. In eerste instantie herinnert de Autoriteit eraan dat, overeenkomstig artikel 1 AVG, gelezen in het licht van overweging 14, de bescherming die geboden wordt door de AVG louter betrekking heeft op natuurlijke personen en aldus geen betrekking heeft op de verwerking van gegevens over rechtspersonen en met name als rechtspersonen gevestigde ondernemingen.
11. De Autoriteit herhaalt tevens dat elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) niet alleen noodzakelijk en evenredig moet zijn, maar ook moet voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke wettelijke norm de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerking beschrijven.⁶ Het gaat hierbij minstens om:
 - de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden van de verwerkingen van persoonsgegevens;
 - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke.

⁶ Zie DEGRAVE, E., *"L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, wat *in casu* het geval lijkt te zijn, kunnen de andere (aanvullende) essentiële elementen van verwerking in uitvoeringsmaatregelen worden beschreven, zoals:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de categorieën van betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de categorieën van bestemmingen van de persoonsgegevens (evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen);⁷
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.

b. Artikel 9, §3 van het ontwerp

12. Het voor advies voorgelegde artikel 9, §3 van het ontwerp moet de mogelijkheid creëren om o.a. persoonsgegevens (inzonderheid deze betreffende de betrokken verantwoordelijke en de bedrijfsdierenarts) uit het bestaande SANITEL-gegevensbestand mede te delen aan de erkende laboratoria die monsters ontvangen voor onderzoek in de bestrijding van rundertuberculose.
13. Aangezien uit de Europese regelgeving inzake bestrijding van (o.a.) rundertuberculose, zoals deze hiervoor omstandig werd toegelicht⁸, en uit artikel 9, §§ 1 en 2 van het ontwerp⁹ blijkt dat in dit kader ook een belangrijke rol is weggelegd voor de erkende laboratoria, komt dergelijke mededeling gerechtvaardigd voor.
14. De aanvrager licht terzake nog toe dat een laboratorium dat in het kader van de bestrijding van rundertuberculose monsters ontvangt voor onderzoek door toegang tot/mededeling vanuit SANITEL kan het volgende kan verifiëren:

⁷ Voor gebeurlijke -thans nog niet gekende- toekomstige ontvangers kan dit eventueel ook de wetgeving zijn waarop de ontvanger/derde partij zich baseert voor de verwerking in kwestie. In dergelijk geval komt het toe aan de verwerkingsverantwoordelijke terzake de nodige transparantie te garanderen ten aanzien van de betrokkenen; er kan van deze laatsten immers niet worden verwacht dat zij zelf in diverse wetteksten moeten op zoek gaan naar de verschillende ontvangers van hun gegevens en voor welke doeleinden zij deze (verder) aanwenden.

⁸ Artikel 14 van deze Richtlijn 64/432/EEG vermeldt 'de officiële veterinaire diagnoselaboratoria of ieder door de bevoegde autoriteit erkend laboratorium' uitdrukkelijk als deel uitmakend van het netwerk van toezicht op intracommunautair handelsverkeer in o.a. tuberculosevrije runderen.

⁹ Artikel 9 van het ontwerp stipuleert:

"§1. Voor het behoud van de officieel tuberculosevrije status, voor het uitvoeren van het bewakingsprogramma en voor de diagnose van tuberculose gelden enkel de analyses die uitgevoerd werden door een erkend voor niet bacteriologische onderzoeken laboratorium en het N.R.L. (= Nationaal ReferentieLaboratorium)

§2. Onverminderd de aangifteplicht zoals bedoeld in artikel 15, rapporteren de laboratoria alle resultaten van de onderzoeken uitgevoerd in toepassing van dit besluit, op elektronische wijze aan het Agentschap en volgens zijn technische modaliteiten."

- (identificatienummer van het monster en het bemonsterde rund);
- identificatiegegevens (naam en adres) van de verantwoordelijke/exploitant voor kennisgeving van het resultaat en desgevallend de factuur;
- identificatiegegevens (naam en adres) van de bedrijfsdierenarts (waarmee de verantwoordelijke/exploitant een in SANITEL geregistreerd overeenkomst heeft) voor kennisgeving van het resultaat.

Deze mededeling laat aan de erkende laboratoria toe op correcte wijze het beheer te voeren van onderzoeken en resultaten in het kader van de bestrijding van rundertuberculose.

15. Hoewel de Autoriteit van oordeel is dat het met deze mededeling beoogde doeleinde - zoals af te leiden uit een samenlezing artikel 14 van Richtlijn 64/432/EEG, artikel 9, §§1 en 2 van het ontwerp en de toelichting van de aanvrager- gerechtvaardigd voorkomt in de zin van artikel 5, 1.b) van de AVG, ontbreekt het misschien wel aan een 'welbepaald en uitdrukkelijk omschreven' karakter, zoals eveneens vereist in artikel 5, 1.b) van de AVG.

De Autoriteit adviseert dan ook het met de mededeling beoogde doeleinde ook in artikel 9, §3 zelf van het ontwerp te beschrijven.

16. De Autoriteit wijst de aanvrager hier tevens op het belang van de implementatie van een degelijk toegangs- en gebruikersbeheer voor het SANITEL-gegevensbestand.¹⁰

c. Enkele bijkomende bedenkingen inzake het SANITEL-gegevensbestand

17. Zoals de Autoriteit hiervoor reeds in herinnering bracht, moeten normen die een verwerking van persoonsgegevens regelen, voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens. Zulks impliceert dat deze normen de essentiële elementen van de met deze overheidsinmenging gepaard gaande verwerking beschrijven (zie randnummer 11).

¹⁰ Met het oog op het verzekeren van een gepast beveiligingsniveau terzake verwijst de Autoriteit naar aanbeveling nr. 1/2008 van haar rechtsvoorganger van 24 september 2008 *met betrekking tot het toegangs- en gebruikersbeheer in de overheidssector*.

18. Voor het SANITEL-gegevensbestand kan daarvoor inzonderheid worden verwezen naar het KB van 23 maart 2011 *tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen*, zoals voortvloeiend uit de Europese verplichtingen terzake¹¹.
19. De Autoriteit neemt akte van de vanwege de aanvrager ontvangen toelichting waarin deze aangeeft dat het FAVV, als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd. De aanvrager geeft aan dit af te leiden uit artikel 5 van het voormeld KB van 23 maart 2011.
20. De Autoriteit adviseert niettemin om, in toepassing van artikel 4.7) AVG¹², een nominatieve aanduiding als dusdanig van de verwerkingsverantwoordelijke op te nemen in dit KB van 23 maart 2011, waarvan de aanvrager aangeeft dat het ook dit momenteel wordt herschreven in navolging van Verordening (EU) 2016/429 (inzake diergezondheid). Het is immers van belang dat betrokkenen duidelijk weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten
21. De Autoriteit stelt tot slot ook vast dat het KB van 23 maart 2011 *tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen* geen maximale bewaartermijn voorziet voor de in het SANITEL-gegevensbestand geregistreerde persoonsgegevens. Zij adviseert om van de geplande herschrijving van dit KB van 23 maart 2011 gebruik te maken om ook aan deze lacune te verhelpen.

**OM DEZE REDENEN,
De Autoriteit,**

Is van oordeel dat volgende aanpassing zich opdringen in het ontwerp:

- precisering van de doeleinden die worden beoogd met de mededeling van gegevens uit SANITEL aan de erkende laboratoria (zie randnummer 15);

Wijst de aanvrager op het belang van:

- de implementatie van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer voor het SANITEL-gegevensbestand (zie randnummer 16);

¹¹ Verordening (EG) nr. 1760/2000, Richtlijn 64/432/EEG en Verordening (EU) 2016/429, zoals uitvoerig beschreven in de 'Context' van onderhavig advies in randnummers 5 e.v.

¹² Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

- een transparante en nauwkeurige regelgevende omkadering van het SANITEL-gegevensbestand, inzonderheid op het vlak van verwerkingsverantwoordelijke en bewaartermijn (zie randnummers 20 en 21).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum